

בש"פ 6092/15 - מדינת ישראל נגד אמיר בן שימול, אורן אבוטבול

בבית המשפט העליון

בש"פ 6092/15

בש"פ 6879/15

כבוד השופט צ' זילברטל

לפני:

מדינת ישראל

המבקשת בבש"פ 6092/15

והמשיבה בבש"פ 6879/15:

נ ג ד

אמיר בן שימול
אורן אבוטבול

המשיב 1 בבש"פ 6092/15:

המשיב 2 בבש"פ 6092/15

והעורר בבש"פ 6879/15:

בקשה להארכת מעצר רביעית לפי סעיף 62 לחוק סדר
הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים),
התשנ"ו-1996 וערר על החלטתו של בית המשפט
המחוזי בבאר שבע בתיק מ"ת 33175-05-14 שניתנה
ביום 6.10.2015 על ידי כב' השופט נ' אבו טהה

י"ב בחשון התשע"ו (25.10.2015)
י"ד בחשון התשע"ו (27.10.2015)

תאריך הישיבות:

עו"ד עילית מידן
עו"ד זהר ארבל
עו"ד ליה פלוס

בשם המבקשת:

בשם המשיב 1:

בשם המשיב 2:

החלטה

בקשה להארכת מעצר רביעית לפי סעיף 62 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996 (להלן: חוק המעצרים) בגדרה מבוקש להאריך את מעצרו של אמיר בן שימול (המשיב 1 בבש"פ 6092/15, להלן: בן שימול) ושל אורן אבוטבול (המשיב 2 בבש"פ 6092/15 והעורר בבש"פ 6879/15, להלן: אבוטבול, וביחד: המשיבים) בתשעים ימים החל מיום 17.9.2015, או עד למתן פסק דין בתפ"ח 33171-05-14 בבית המשפט המחוזי בבאר-שבע, לפי המוקדם. כמו כן, מונח לפניי ערר על החלטתו של בית המשפט המחוזי בבאר-שבע מיום 6.10.2015 במ"ת 33175-05-14 (כב' השופט נ' אבו טהה) במסגרתה נדחתה בקשתו של אבוטבול לעיון חוזר בתנאי מעצרו ושחרורו לחלופת מעצר.

יוער, כי ביום 8.9.2015 הוארך מעצרו של המשיבים בהסכמה עד מתן החלטה בבקשה דנא.

רקע

1. נגד המשיבים ושלושה נאשמים נוספים (להלן: נאשם 1, נאשם 2 ונאשם 5) הוגש כתב אישום המונה 15 אישומים. על-פי כתב האישום המקורי מיום 19.5.2014, הנאשמים 1 ו-2, בעזרתם של המשיבים ונאשם 5, פעלו בתבנית שיטתית ומתמשכת, במסגרת של ארגון פשיעה, וקשרו קשר לשם ביצוע עבירות שונות מתחום ההימורים; סחיטה באיומים; הלבנת הון ועבירות מס, והכל במטרה להשתלט על תחום ההימורים בעיר באר-שבע. מכתב האישום עולה, כי המשיבים פעלו כסוכני הימורים מטעם הנאשמים 1 ו-2, וכן ניהלו, בעצמם ובאמצעות אחרים, מקומות בהם נערכו משחקים אסורים. בין היתר סייעו המשיבים בניהול ביגו בצומת "חוות הסוסים" (האישום החמישי בכתב האישום) וברחוב רמב"ם בעיר באר-שבע (האישום השישי בכתב האישום). כמו כן, מיוחסת למשיבים עבירה של סיכון חיי אדם על דרך של מכירת חומר מסוכן (האישום השמיני בכתב האישום), ולבן שימול מיוחסת עבירה של מתן הלוואות בריבית "קצוצה" והעלמת הכנסות (האישום התשיעי). בנוסף, כתב האישום מייחס למשיבים עבירות של סחיטה באיומים, לאחר שהמשיבים איימו והפעילו לחץ על סוכני הימורים שפעלו בעיר באר-שבע ללא הסכמתם, וכן על מהמרים שלא עמדו בהחזר חובותיהם למשיבים או לנאשמים האחרים (ראו: האישום החמישה עשר לעניין בן שימול; האישום השני, האישום האחד עשר והאישום השנים עשר לעניין אבוטבול; האישום השלושה עשר לעניין שניהם).

2. בד בבד עם הגשת כתב האישום הוגשה בקשה למעצרו של המשיבים והאחרים עד תום ההליכים נגדם. דיון בבקשה נדחה מספר פעמים בהסכמת הצדדים לצורך לימוד חומר החקירה הרב ובשל חילופי ייצוג. ביום 4.11.2014 הורה בית המשפט המחוזי בבאר שבע (כב' השופט נ' אבו טהה) על מעצרו של המשיבים ושל הנאשמים 1 ו-2 עד תום ההליכים נגדם (החלטה מפורטת ניתנה ביום 13.11.2014). זאת, לאחר שקבע כי הונחה תשתית לכאורית להוכחת מרבית האישומים אשר בכתב האישום; כי קיימות עילות מעצר בעניינים של המשיבים והאחרים; וכן כי לא ניתן לאיין את המסוכנות באמצעות חלופת מעצר. יחד עם זאת, בית המשפט המחוזי קבע כי אין ראיות לכאורה להוכחת העבירה של קשירת קשר לביצוע פשע במסגרת של ארגון פשיעה, אשר הופיעה בכתב האישום המקורי. לרקע קביעה זו של בית המשפט, הוסרה מכתב האישום, במסגרת תיקון כתב האישום מיום 4.5.2015, כל התייחסות לפעילות במסגרת ארגון פשיעה, והתיק הועבר לשמיעה בפני דן יחיד (כב' השופט י' עדן). להשלמת התמונה יצוין, כי נאשם 5 שוחרר לחלופת

מעצר בביתו, בין היתר בשל חולשה מסוימת בראיות נגדו.

3. משחלפו תשעה חודשים מהגשת כתב האישום, הוארך מעצרו של המשיבים ביום 11.2.2015 בהסכמה בתשעים ימים נוספים (בש"פ 983/15, השופט נ' סולברג) והוארך בשנית ביום 10.5.2015 בהסכמה בשלושים ימים נוספים, על מנת לאפשר למשיבים להגיש בקשה לעיון חוזר בהחלטה על מעצרו עד תום ההליכים (בש"פ 3069/15, השופטת א' חיות). ביום 12.5.2015 הגיש אבוטבול בקשה לעיון חוזר בהחלטה על מעצרו עד תום ההליכים נגדו, אשר נדחתה על-ידי בית משפט קמא ביום 27.5.2015, לאחר שקבע כי הטעמים שעמדו בבסיס החלטת המעצר – מסוכנותו, חשש מהימלטות ושיבוש הליכים – נותרו בעינם. עוד נקבע, כי הטיעון העיקרי בבקשה – התארכות ההליכים – ראוי שיועלה בפני בית משפט זה במסגרת בקשה להארכת מעצר לפי סעיף 62 לחוק המעצרים. בקשה לעיון חוזר שהוגשה מטעם בן שימול יום קודם לכן, נמחקה לבקשתו.

4. ביום 17.6.2015 האריך בית משפט זה את מעצרו של המשיבים בתשעים ימים נוספים (בש"פ 4094/15, השופט ע' פוגלמן). בהחלטתו הביע בית משפט זה חוסר נחת מכך שחלפה למעלה משנה ממועד הגשת כתב האישום, וטרם התקיימה ישיבת הוכחות אחת, ומכך שנדרשה תקופה של כשבעה חודשים מאז החלטת בית המשפט המחוזי לעניין הראיות לכאורה ועד לתיקון כתב האישום. נקבע, כי אף שהמסוכנות הנשקפת מהמשיבים אינה מאפשרת שלא להאריך את מעצרו, נקודת האיזון נוטה לעבר זכותם של המשיבים לחירות באופן שמצדיק בחינת חלופת מעצר. על כן, נקבע כי המשיבים רשאים להציע לשירות המבחן חלופות מעצר, וככל שבית המשפט ימצא כי החלופות ראיות והולמות, יורה על שחרורם ממעצר ויקבע את תנאי השחרור לפי שיקול דעתו.

5. לרקע החלטתו זו של בית המשפט, הגיש שירות המבחן תסקירי מעצר בעניינם של המשיבים. בתסקיר מיום 30.6.2015 בעניינו של אבוטבול, נמנע שירות המבחן מלבוא בהמלצה לשחררו לחלופה שהוצעה על-ידי, וזאת חרף התרשמותו של שירות המבחן מהמפקחים שהוצעו. שירות המבחן התרשם כי לאבוטבול יכולת הפעלת מניפולציות רגשיות על סביבתו וקושי לקבל סמכות. עוד צוין, כי גבולותיו הפנימיים רופפים וכי הוא נוטה לפעול באופן פורץ גבולות. ביום 21.7.2015 דחה בית משפט קמא (כב' השופט נ' אבו טהה) את הבקשה לשחרור אבוטבול לחלופת מעצר, מהטעמים עליהם עמד שירות המבחן. ביום 22.7.2015 התקבל תסקיר המעצר בעניינו של בן שימול. שירות המבחן התרשם כי החלופה המוצעת, בבית דודתו של בן שימול בבאר-שבע, מחזירה את בן שימול לסביבת מגוריו עובר למעצרו ועל כן אינה חלופה ראויה למעצר. בהחלטה מיום 10.8.2015 דחה בית המשפט (כב' השופטת ר' ברקאי) גם את בקשתו של בן שימול לשחרור לחלופת מעצר. נקבע, כי נוכח האמור בתסקיר, ומסוכנותו הרבה של בן שימול הנטועה במאפייני אישיותו הבעייתיים, אין בחלופה כדי לתת את המענה הראוי להערכת הסיכון הגבוהה. ערר שהגיש בן שימול על החלטה זו נדחה על-ידי בית משפט זה ביום 8.9.2015 (בש"פ 5848/15, השופטת ד' ברק-ארז).

6. בהחלטה מיום 10.8.2015, נעתר בית המשפט המחוזי גם לבקשתו של אבוטבול והורה לשירות המבחן לערוך תסקיר משלים, במסגרתו תיבחן חלופה נוספת. שירות המבחן אכן בחן את החלופה המוצעת, אך שוב לא בא בהמלצה לשחרר את אבוטבול לחלופה זו. ביום 10.9.2015 קיים דיון בבקשתו של אבוטבול לעיון חוזר נוסף בהחלטה על המעצר עד תום ההליכים, ובהחלטה מיום 6.10.2015 דחה בית משפט קמא את בקשתו של אבוטבול לשחררו לחלופת המעצר שהוצעה, וקבע כי גם החלופה הנוספת אינה מאינת את מסוכנותו. עוד נקבע, כי פסילתם של המפקחים

שהוצעו מלשמש כמפקחים אינה נוגעת להסתייגות מהם עצמם, אלא ליכולתם לשמש דמות סמכותית ומציבת גבולות. על החלטה זו הוגש הערר שלפניי, שהדיון בו נערך ביחד עם בקשת המדינה להארכת מעצרו של אבוטבול ובן שימול.

7. אשר להליך העיקרי - הקראה פורמלית של כתב האישום בוצעה ביום 2.6.2014, אך פרשת התביעה החלה להישמע רק ביום 21.6.2015, לאחר שבית משפט זה הורה על הארכת המעצר השלישית בעניינים של המשיבים, כמתואר לעיל. עד כה קוימו שבע ישיבות הוכחות בהן נשמעו מעל 10 עדים. שני דיונים נוספים שהיו קבועים, בוטלו בשל מחלתו של בא-כוחו של אבוטבול ובשל טעות טכנית בגינה לא הובאו כל הנאשמים לדיון. יצוין, כי בהחלטה מיום 16.9.2015 קבע בית משפט קמא כעשרים מועדים נוספים לחודשים נובמבר 2015 עד ינואר 2016. יודגש כי מדובר בכתב אישום שרשומים בו 250 עדי תביעה, הוא מחזיק 15 אישומים ומדובר, כאמור, בחמישה נאשמים שלכל אחד מהם ייצוג נפרד. כמדומני שאין מחלוקת של ממש שההליך לא יסתיים במהלך הארכת המעצר המתבקשת, וכנראה שגם לא במהלך חודשים לא מעטים לאחר מכן.

הבקשה והערר

8. על-פי הבקשה, מסוכנותם של המשיבים נלמדת מחומרת העבירות המיוחסות להם בכתב האישום המתוקן. למסוכנות זו מצטרף עברם הפלילי המכביד של המשיבים, כאשר לבן שימול שמונה הרשעות קודמות בגין ריצה בעבר עונשי מאסר ממושכים, ואילו לאבוטבול תשע הרשעות קודמות, בין היתר בעבירות של איומים, החזקת סכין, שוד ותקיפת שוטר. המדינה סבורה, כי נוכח מסוכנותם, ולרקע המלצתו של שירות המבחן שלא לשחרר את המשיבים לחלופת מעצר, אין מנוס מהארכת מעצרו לתקופה נוספת של תשעים ימים.

9. על-פי הערר שהגיש אבוטבול, שירות המבחן אומנם לא בא בהמלצה לשחררו לחלופת המעצר הנוספת שהוצעה, אך עם זאת, התרשמותו מהחלופה הייתה חיובית, ומהתסקיר המשלים לא עולה כל חשש לעניין יכולתם של המפקחים למלא את תפקידם במסגרת חלופה זו. לגישתו של אבוטבול, המסקנה העולה מהתסקיר המשלים היא כי הקושי במציאת חלופה מתאימה נעוץ בו עצמו, ומאחר שמסקנה זו נכונה לכאורה לגבי כל חלופת מעצר שתוצע על-ידו, הרי שהתסקיר המשלים מרוקן למעשה מתוכן את החלטתו של בית משפט זה מיום 17.6.2015 לפיה יש לבחון חלופות מעצר מתאימות. עוד נטען בערר, כי על יסוד הלכות שיצאו מלפני בית משפט זה, חלופת המעצר לא נועדה להשגת וודאות מוחלטת של הגנה מפני מסוכנות הנאשם, אלא רמה סבירה של בטחון. על-כן, ונוכח האפשרות להפחית עוד את מידת המסוכנות הנשקפת, לטענת המדינה, באמצעות שימוש באיזוק אלקטרוני וערבויות כספיות גבוהות, נטען כי יש לשחרר את אבוטבול לחלופת מעצר בפיקוחם של המפקחים שהוצעו, אשר נמצאו מתאימים בתסקיר המשלים.

10. לאחר מספר דחיות מוסכמות, נקבעו הבקשה והערר לשמיעה ביום 25.10.2015. בשל תנאי מזג אוויר חריגים ששררו אותו יום, נבצר מבא-כוחו של בן שימול להגיע לדיון, וזה התקיים בעניינו של אבוטבול בלבד. דיון בעניינו של בן שימול התקיים ביום 27.10.2015.

11. בשמו של אבוטבול נטען, הן כתשובה לבקשת המדינה והן בגדר הערר שהגיש, כי נוכח מכלול הנתונים יש

להורות על שחרורו לחלופה שהוצעה על-ידו, ואם יש צורך בכך – ניתן להדק את תנאי השחרור על-ידי קביעת מעצר באיזוק אלקטרוני או ערבויות כספיות הולמות. לענין זה הודגש, כי בית המשפט המחוזי כלל לא בחן בעצמו את המפקחים המוצעים. כאשר שירות המבחן מוצא כי מדובר במפקחים ראויים, כבעניינו, וכאשר בית המשפט העליון (השופט פוגלמן) כבר הביע דעתו כי "נקודת האיזון נוטה לעבר זכותם של המשיבים לחירות באופן שמצדיק בחינת חלופת מעצר וזאת בשים לב לכך שכעת לפתחנו בקשת הארכה שלישית של מעצרם וחרף כך טרם החלה שמיעת ראיות בהליך העיקרי וסיום ההליך אינו נראה באופק. הגם שבשלב המעצר עד תום ההליכים מצא בית המשפט המחוזי כי לא ניתן להסתפק בחלופת מעצר בשים לב לרמת המסוכנות הגבוהה הנשקפת מן המשיבים, סבורני כי משהשתנתה נקודת האיזון כאמור, בשלה העת לבחינת חלופת מעצר" (בש"פ 4094/15 הנ"ל) – היה ראוי למצוא דרך לשחרר את אבוטבול. החלופה שהוצעה היא מעצר בית בבית גיסתו ובעלה, אשר לגביהם מצא שירות המבחן כי אורח חייהם נורמטיבי והם מבינים את האחריות הכרוכה בפיקוח על אבוטבול.

תשובת המדינה לטיעון זה היתה כי עמדת שירות המבחן היא חד משמעית, ולפיה העובדה שאבוטבול הפנים מערכת ערכים ודפוסי התנהגות עברייניים ולו אישיות מניפולטיבית הנוטה לפרוץ גבולות ומתקשה לקבל סמכות, מצביעה על רמת סיכון ועל קושי לעמוד לאורך זמן בתנאים מגבילים. זאת, בנוסף לכך שהמפקחים המוצעים מתגוררים בישוב בו נעברו העבירות ולחשש של השפעה על עדים. נטען כי אין לקבל את טענת אבוטבול לפיה, הלכה למעשה, נוכח עמדת שירות המבחן והחלטת בית המשפט המחוזי, שום חלופה לא תסכון בעניינו, כשהדבר עומד בניגוד למגמה שנקבעה בהחלטתו הנ"ל של השופט פוגלמן. שכן, היה ותימצא חלופה שתענה על הסיכון הרב הקיים, בין היתר נוכח נתוני האישיות של אבוטבול, ניתן יהיה לשקלה.

12. בעניינו של בן שימול נקבע אך ביום 8.9.2015 כי בדין דחה בית המשפט המחוזי את בקשתו לעיון חוזר, וכי אין לאמץ את הצעת בן שימול לגבי החלופה, נוכח אי התאמת המפקחים המוצעים (החלטת השופטת ברק ארז בבש"פ 5848/15 הנ"ל). אלא שבן שימול טען כי מאז שניתנה ההחלטה הנ"ל חלף פרק זמן נוסף וכי יש להביא בחשבון שאין בידו של בן שימול, נוכח מצבו המשפחתי, להציע חלופה אחרת. הוזכר כי בעבר פיקחו אותם מפקחים מוצעים על בן שימול, במסגרת שחרור בתנאים, ולא נרשמה כל הפרה. בא-כוחו של בן שימול הוסיף וטען כי יש להתבונן על טענת המסוכנות בפרופורציה הראויה, בהתחשב במעשים הקונקרטיים המיוחסים בפועל למרשו, ואם כך יעשה, המסקנה המתחייבת היא שאין מדובר ברמת מסוכנות כה גבוהה עד שאין מנוס מפסילת החלופה שהוצעה.

דין והכרעה

13. נקודת המוצא לדיון בעניינם של המשיבים היא, בהכרח, החלטת השופט פוגלמן בבש"פ 4094/15, אשר, כאמור בציטוט שהובא לעיל, קבעה כי נקודת האיזון נוטה לעבר זכותם לחירות באופן המצדיק בחינת חלופת מעצר. על יסוד האמור בהחלטה זו נערכו תסקירי מעצר כמפורט לעיל, אלא ששירות המבחן לא בא בהמלצות לשחרור לחלופה ובית משפט קמא לא סבר שיש מקום לסטות מההמלצות. כזכור, בעניינו של בן שימול אף אושרה זה לא מכבר דחיית בקשתו לעיון חוזר על-ידי השופטת ברק-ארז. ואכן, עניין לנו בנאשמים שעברם מכביד עד מאד, שהואשמו, בין היתר, בעבירות של סחיטה באיומים שנעברה בגדרה של פרשה פלילית חמורה ומסועפת ושרמת מסוכנותם משמעותית. לכך יש להוסיף את החשש מפני השפעה על עדים נוכח אופי המעשים המיוחסים לשניים ואת הקשיים שמצא שירות המבחן

בחלופות המוצעות. מאליו מובן כי השופט פוגלמן לא קבע כי יש לשחרר את המשיבים בכל תנאי, אלא אך אם תמצאנה חלופות ראויות והולמות, שלמרבה הצער לא נמצאו עד כה.

מאידך גיסא, אין להתעלם משיקולים הפועלים לכיוון הנגדי: משפטם של המשיבים צפוי להימשך עוד פרק זמן משמעותי, ובוודאי שסיומו אינו נראה באופק, ובשלב הראשון של ההליך חל עיכוב ממושך בעטיו של הילוכה של המדינה, כמפורט בהחלטת השופט פוגלמן בבש"פ 4094/15. נראה גם כי המשיבים יתקשו להציע חלופות נוספות על אלו שכבר הוצעו על ידם ובשלב מסוים יהיה צורך לאזן בין מציאות זו, ויתר נתוני המקרה העומדים לחובת המשיבים, לבין חלופה הזמן והזכות לחירות.

אלא שלהשקפתי עדיין אין אנו מצויים בנקודה שבה עצם חלופה הזמן והצפי להתמשכות ההליך העיקרי מטים את הכף עד שלעת הזו יהיה נכון להחליט על שחרור גם לחלופות מעצר המעוררות קשיים (בהתחשב בשיקולים שהצדיקו את מעצר המשיבים עד כה). בעת שנתנה החלטת השופט פוגלמן עדיין לא היה ברור כיצד יתנהל ההליך העיקרי. עתה נמסר כי נקבעו עשרים מועדי הוכחות, שכל מועד אמור להתחיל בשעה 10:00 "ויימשך עד שעה מאוחרת" (בלשון בית משפט קמא בהחלטתו מיום 16.9.2015). נראה, אם כן, שההליך "עלה על הפסים" ובהמשך ניתן יהיה להיווכח אם אכן כך הוא. יש גם להזכיר שאף אם מדובר בהארכה שלישית של המעצר מאז תום תשעת חודשי המעצר הראשונים, הרי שאחת הארכות היתה בת 30 יום "בלבד". לפיכך סברתי שלעת הזו דין בקשת המדינה להתקבל ודין עררו של אבוטבול להידחות.

14. לסיכום: מעצרם של המשיבים מוארך בתשעים ימים החל מיום 17.9.2015, או עד למתן פסק דין בתפ"ח 33171-05-14 בבית המשפט המחוזי בבאר-שבע, לפי המוקדם.

ניתנה היום, ט"ז בחשוון התשע"ו (29.10.2015).

ש ו פ ט